

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Obywatelskich

RPO-739306-II/13/MW

00-090 Warszawa Tel. centr. 22 551 77 00
Al. Solidarności 77 Fax 22 827 64 53

Warszawa, dnia 23 lipca 2013 r.

Pan
Marek Biernacki
Minister Sprawiedliwości
Al. Ujazdowskie 11
00-950 Warszawa

szanowny Panie Ministrze

W dniu 5 czerwca 2013 r. weszła w życie ustawa z dnia 24 maja 2013 r. o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej (Dz.U. z dnia 3 czerwca 2013 r., poz. 628), określająca środki przymusu bezpośredniego używane lub wykorzystywane przez osoby uprawnione, przypadki używania lub wykorzystywania środków przymusu bezpośredniego i broni palnej, zasady używania lub wykorzystywania środków przymusu bezpośredniego i broni palnej, postępowanie przed użyciem lub wykorzystaniem środków przymusu bezpośredniego i broni palnej i po ich użyciu lub wykorzystaniu, a także dokumentowanie użycia lub wykorzystania środków przymusu bezpośredniego i broni palnej.

Stosownie do dyspozycji art. 15 ust. 1 ustawy, kajdanek można użyć w przypadkach, o których mowa w art. 11 pkt 1-11, 13 i 14, tj. w celu wyegzekwowania wymaganego prawem zachowania, zgodnie z wydanym przez uprawnionego poleceniem, odparcia bezpośredniego, bezprawnego zamachu na życie, zdrowie lub wolność uprawnionego lub innej osoby, przeciwdziałania czynnościom zmierzającym bezpośrednio do zamachu na życie, zdrowie lub wolność uprawnionego lub innej osoby i in. Przepis art. 15 ust. 2 ustawy stanowi z kolei, iż kajdanek można użyć także na polecenie sądu lub prokuratora.

Wydaje się nie ulegać kwestii, iż ze względu na użycie w redakcji przepisu art. 15 ust. 2 spójnika *także*, polecenie sądu lub prokuratora stanowi samoistną podstawę zastosowania środka przymusu bezpośredniego w postaci kajdanek. Jest to zatem wystarczający warunek formalny zastosowania tego środka, oderwany *notabene* od okoliczności wymienionych w katalogu zawartym w art. 11 ustawy. Innymi słowy, skoro art. 15 ust. 2 ustawy dopuszcza możliwość zastosowania kajdanek poza przypadkami podanymi w art. 11 pkt 1-11, 13 i 14 ustawy, i wyłączną podstawą ich użycia jest polecenie sądu lub prokuratora, to ta przesłanka zastosowania omawianego środka przymusu bezpośredniego jest oderwana od ogólnych materialnych podstaw zastosowania środków przymusu bezpośredniego opisanych w art. 11 ustawy, w tym również - podstaw zastosowania kajdanek, opisanych w art. 11 pkt 1-11, 13

i 14 ustawy. Dodatkowo należy zauważyć, że ta problematyka nie jest regulowana przez inne akty normatywne, w tym w szczególności przez przepisy Kodeksu postępowania karnego, a także ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. - Prawo o ustroju sądów powszechnych, ustawy z dnia 20 czerwca 1985 r. o prokuraturze oraz rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 24 marca 2010 r. - Regulamin wewnętrznego urzędowania powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury.

Mając to na uwadze zwracam się do Pana Ministra z uprzejmą prośbą o zajęcie stanowiska w przedstawionej w niniejszym piśmie kwestii. W szczególności proszę o ocenę aktualnego stanu normatywnego, w którym brak jest przepisu określającego szczegółowo okoliczności, w których sąd lub prokurator mogą wydać polecenie o zastosowaniu kajdanek na gruncie ustawy z dnia 24 maja 2013 r. o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej, a także o poinformowanie mnie o podjętych w tej sprawie działaniach.

Z poważaniem

Z upoważnienia
Rzecznika Praw Obywatelskich

Stanisław Trociuk
Zastępca Rzecznika Praw Obywatelskich